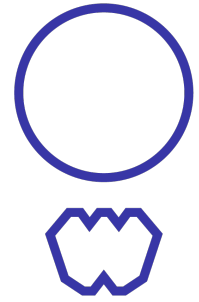

Henk Visch winnaar 13^e Wilhelminaring

Zijn werk is onconventioneel, vervreemdend, tijdloos en van een geniale eenvoud. Zijn androgyne mensfiguren leveren al sinds de jaren tachtig op lichtvoetige wijze commentaar op de *condition humaine*. Kunstenaar Henk Visch (Eindhoven, 1950) is door de jury van de 13e Wilhelminaring unaniem gekozen tot winnaar van de Wilhelminaring 2023, dé oeuverprijs voor beeldhouwkunst in Nederland. Zoals een van de juryleden het uitdrukte: “Ik ken geen andere beeldhouwer zoals Henk Visch, of het zou Alberto Giacometti moeten zijn.”

wilhelminaring
oeuverprijs voor
beeldhouwkunst

Het juryberaad

Op een vroege voorjaarsmiddag in 2023 kwam de jury van de 13^e Wilhelminaring in Apeldoorn bij elkaar. De Wilhelminaring wordt sinds 1998 elke twee jaar uitgereikt aan een vooraanstaand Nederlandse beeldhouwer ‘die ouder is dan vijftig jaar, met een bijzonder oeuvre van een hoge en constante kwaliteit’. De prijs is onder meer bedoeld om ‘aandacht te genereren voor de beeldhouwkunst in Nederland’ en wil ‘een bijdrage leveren aan het verstevigen van de positie van de oudere kunstenaar’.

De prijs is in principe een ereprijs, met een speciaal door een sieraadontwerper ontworpen ring, een tentoonstelling in CODA Museum Apeldoorn, een opdracht van de gemeente Apeldoorn voor een sculptuur in het Sprengpark en een voor de gelegenheid geschreven gedicht, waarmee de sculptuur welkom wordt geheten in de openbare ruimte.

De jury varieert per editie en bestaat uit vijf leden uit verschillende disciplines van het vakgebied. Het jury-overleg zit als volgt in elkaar. Elk jurylid brengt drie kandidaten naar voren. Per editie dingen maximaal vijftien kandidaten mee naar deze bijzondere prijs voor de Nederlandse beeldhouwkunst.

In de eerste ronde werd het oeuvre van de door de jury voorgedragen kandidaten uitgebreid besproken. De jury was aangenaam verrast door de veelzijdigheid, inventiviteit en hoge kwaliteit van het voorliggende oeuvre, variërend van speelse poëzie tot engagement en van een indrukwekkende omgang met materiaal tot naar surrealisme neigende tijdloosheid. Wat opviel is dat ondanks de groeiende lijst van winnaars, er een grote en belangrijke groep beeldhouwers in Nederland actief is, die de ring nog niet heeft gekregen en hem in de nabije toekomst zeker verdient. En wat naast kwaliteit, creativiteit, eigenheid en virtuoos materiaalgebruik in alle jury's tegenwoordig ter sprake komt: welk aandeel in het jurydebat is gereserveerd voor de tijdgeest? Wil de jury expliciet aansluiten bij het diversiteitsdebat, een statement maken door te kiezen voor een vrouw, voor genderneutraliteit of voor een beeldhouwer van kleur? De jury van de Wilhelminaring 2023 onderschrijft de noodzaak van diversiteit en inclusie, maar in haar beslissing is dit niet van doorslaggevend belang geweest. Het was die middag in het voorjaar een spannend gesprek. Langzaam maar zeker, wikkend en wegend, kwam degene naar voren waarvan de jury unaniem van mening is dat hij de 13^e Wilhelminaring zeer verdient. Want Henk Visch, heeft deze volstrekt unieke kunstenaar de ring niet allang gekregen? Vreemd genoeg niet.

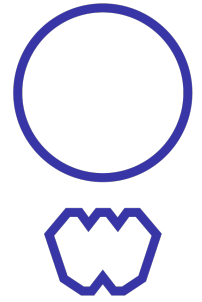
Henk Visch

‘De onbeweeglijken’, ‘Noch einmal’, ‘Morgen is alles anders’, ‘Singing Grass’, ‘Where are you from, who are you and why have you come here in such a hurry?’. Voor een kunstenaar die het woord een parasiet noemt van het beeld, hanteert Visch een opmerkelijk arsenaal aan de verbeelding prikkelende titels. Die titels zijn onlosmakelijk verbonden met de beelden en onderschrijven hun spirituele aard.

Niet dat de beelden zonder de woorden geen indruk maken. De beelden van Visch zijn opgenomen in tal van museale collecties en zijn uitgewaaid over de openbare ruimte van Nederland. Ze verschillen van formaat, zijn soms kleiner en dan weer groter dan de werkelijkheid en vaak uitgevoerd in brons. Waar ze ook staan en hoe ze er ook uitzien: ze zijn

onmiddellijk herkenbaar als van de hand van Henk Visch. Ze vormen een familie van mensfiguren of van menselijke ledematen (het been).

Zoals de mensfiguren van de Zwitserse beeldhouwer Alberto Giacometti (1901-1966) altijd langgerekt en graatmager zijn, zo zijn de beelden van Visch altijd rond, sterk gestileerd van hoofd tot voeten. Zijn glad afgewerkte figuren wringen zich in de meest onmogelijke posities en verliezen daarbij regelmatig een of meerdere ledematen. Ze zijn in hun geniale eenvoud van veraf herkenbaar. Van dichtbij werken hun pose, hun kwetsbaarheid, hun ingetogenheid en dans met balans als een spiegel voor de kijker, waarbij een stoet aan associaties mogelijk is. Wat de beide beeldhouwers verbindt: ze bieden zicht op de *condition humaine*, het menselijke lot, waarbij het werk van Visch lichtvoetiger is dan dat van Giacometti en naar surrealisme neigt.

Henk Visch is geboren en getogen in Eindhoven, waar hij niet alleen in zijn eigen studio werkt, maar ook Huis Henk Visch heeft opgezet, een expositieplek waar jong en oud elkaar ontmoeten. Daarmee levert hij een belangrijke bijdrage aan het artistieke klimaat van Eindhoven. Hij is ook een begenadigd docent, die tal van kunstenaars heeft opgeleid. Visch studeerde in 1972 af aan de Academie voor Kunst en Vormgeving in Den Bosch en werkte vervolgens als graficus en tekenaar. In 1980 besloot hij te gaan beeldhouwen, in het voorjaar van 1981 had hij zijn eerste expositie met sculpturen.

Vanaf het moment dat hij zijn entree maakt in de vaderlandse kunstscene, eist hij zijn eigen plek op. Zijn beelden zijn narratief en figuratief, in een tijd waarin de abstracte beeldhouwkunst toonaangevend was. Dat frisse en onconventionele blijft de rest van zijn oeuvre bij hem. Visch bewandelt nog altijd hetzelfde boeiende pad waarop de vervreemding de weg wijst. Soms bevinden zijn figuren zich in groepjes, dan zijn ze meestal klein van formaat. Vaker zijn ze alleen op de wereld en hebben ze geen behoefte aan interactie. Ze zijn stil en toch aanwezig. Je kunt eraan voorbijgaan, ze dringen zich niet op, maar juist vanuit een onbewaakt moment komen ze naar voren en maken ze indruk. Het lijken dan weliswaar mensfiguren, of een been, ze zijn tegelijk afkomstig van een andere planeet, van een droomwereld. Zijn androgyne beelden zijn weinig en veel tegelijk: ze ogen dan wel eenvoudig, ze bieden tegelijk een cocktail aan humor, troost, verwondering, melancholie en poëzie.

Waarom het werk bovendien zo aanspreekt: het zijn ondanks hun soms monumentale formaat allesbehalve heroïsche figuren. Visch' mensfiguren zijn geen helden op paard of voetstuk, ze liggen of staan gewoon op de grond. Daardoor ontstaat een directe relatie met de kijker. En hoewel in het recente werk van Visch de werkelijkheid binnendruppelt, blijven zijn vervreemdende beelden afkomstig van een wereld waar naast ellende ruimte is voor hoop en poëzie, voor ontroering en verbeelding.

De jury is vereerd om de 13^e Wilhelminaring toe te kennen aan deze *Grand Homme* van de Nederlandse beeldhouwkunst.

Brigitte Bloksma	- Directeur Museum Beelden aan Zee
Hendrik Driessen	- Tentoonstellingsmaker, voormalig directeur De Pont museum
Jannet de Goede	- Hoofd presentatie Kröller-Müller Museum
Maartje Korstanje	- Kunstenaar
Marina de Vries	- Hoofdredacteur Museumtijdschrift (juryrapport)

Amsterdam, april 2023